

Arkeen. n. 191 / 4.10. 2004

M

ARKEOLOGISEN KOHTEEN TARKASTUS

100 0 00	2963
----------	------

Tunnistetiedot

Kunta: VIROLAHTI Inventointinumero: _____
 Alue: Järvenkylä Luokka: _____
 Nimi: Muurassuonvuori Ajoitus: Hist. aika
 Kohteen laji: hiilimiilualue Lukumäärä: 11
 Kohteesta muita kortteja _____ kpl (ks. täyttöohjeet)
 Tarkastaja: Teemu Mökkönen Tarkastusaika: 15.6. 2004

Sijaintitiedot

Peruskartta 3042 07 KLAMILA Pinta-ala _____
 x = 3529 350 (alue A y = 6710 260 (alue A z = n. 12,5 m mpy
 i keskikohta, miilu 2) f keskikohta, miilu (alue A keskikohta,
 2) miilu 2)
 3529 060 (alue B 6710 320 (alue B n. 13 m mpy (alue
 keskikohta, tie) keskikohta, tie) B keskikohta, tie)

Suunta ja etäisyys kirkosta tms. Virolahden keskiaikaisesta kirkosta n. 9 km kirkon

Hoito ja kunto (ks. täyttöohjeet)

A B C D E F G

Tila ja omistaja (ks. täyttöohjeet)

	ALUE A	ALUE B
Kylä/kaupunginosa:	<u>Järvenkylä</u>	
Tila/Rno/Nimi	<u>1:155 Tinkanen</u>	<u>1:153 Raunio</u>
tai Kortteli/tontti/palsta		

A: Omistaja: Tinkanen, Raija Puhelin: _____
 Osoite: Tinkasentie 290 Postitmp: 49860 KLAMILA

Kiinteistötunnus A vuokrattu, ks huomautukset

B 935 407 0001 0152 Lisää kiinteistöjä kpl

Aiemmat tiedot: ei aiempia tietoja.

B: Omistaja: Tinkanen Aarno
 Tinkasentie 314
 49860 KLAMILA

EM 10.8.04

Aiemmat löydöt: ei aiempia löytöjä

Tarkastuslöydöt: pii-iskos (väriltään harmaata)

TARKASTUSKERTOMUS

Liitteet:

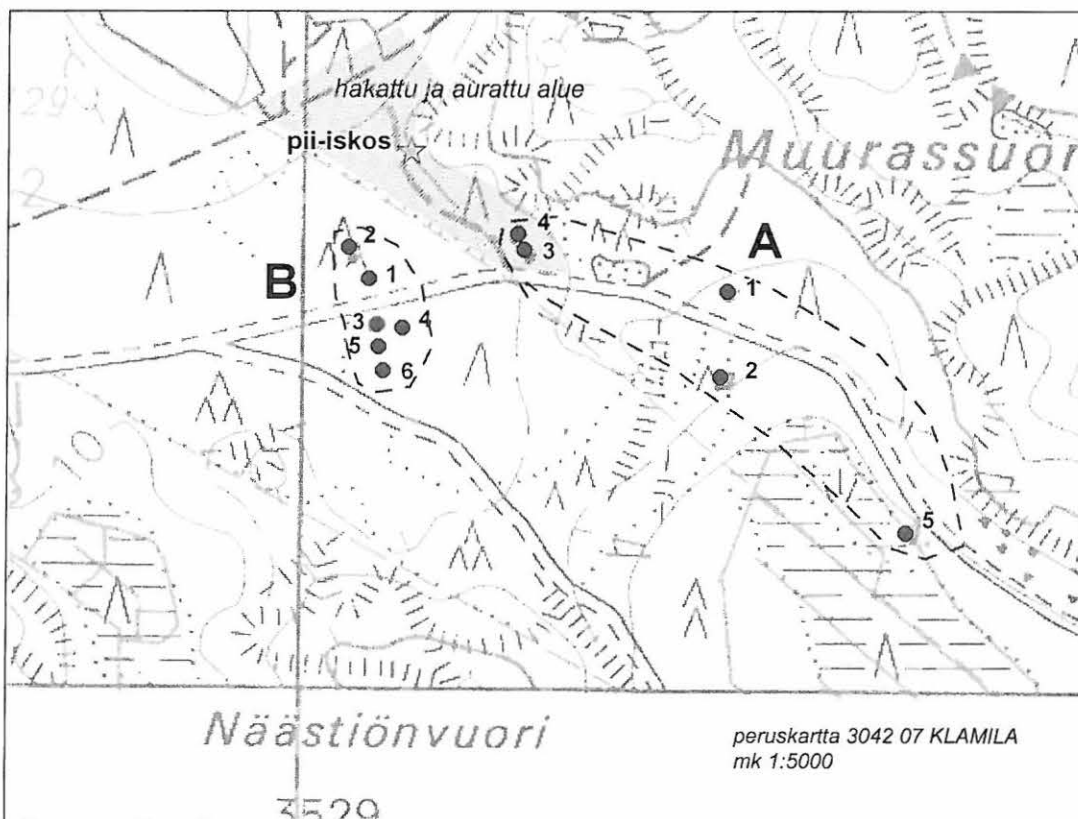
kartat	Peruskartta ote 1:20 000 (Liite 1) ja 1:5000 (kuva 1)
muut liitteet:	
negatiivit:	-
diat:	Erillisenä kuvaliitteenä (Liite 2)

Tarkastuksen aihe: 11 hiilimiilua

Kohteen kuvaus:

Hiilimiilualue sijaitsee n. 9 km länteen Virolahden keskiaikaisesta kirkosta, Klamilan lahden itäpuolella, n. 900m Tinkasen kylästä länteen. Alue on tasaista hiekkakangasta. Alueen puusto on istutettua tiheää mäntymetsää. Pääosa alueesta on hakattu paljaaksi 1980-luvulla. Osa alueesta on hakattu ja aurattu vuonna 2003 (ks. Kuva 1). Aluskasvillisuus on kangasmetsälle tyypillistä varvikkoa.

Alueelta on löytynyt yhteensä 11 hiilimiilua. Kaikki hiilimiilut ovat tyypiltään saman tapaisia: Keskuskumpu on halkaisijaltaan alle kymmenen metriä ja noin puoli metriä korkea. Kummun ympärillä on oja. Hiekkakummun pinnassa on paksu kerros hiiltä ja nokimaata. Alueen maaperä on hienoa hiekkaa.

Kuva 1. Hiilimiilualueet Muurassuonvuori A ja Muurassuonvuori B sekä pii-iskoksen löytöpaikka (merkitty tähdellä).

Kohde löytyi mökkimatalla Virolahden Raitsaareen. Osa A-alueen hiilimiiluista oli havaittu jo aikaisemmin, mutta vasta autosta maastoutuminen mahdollisti useamman hiilimiilun löytämisen. Alueen puusto on suhteellisen tiheää, joten varsinkin B-alueen ympäristöstä on mahdollista löytää lisää miiluja.

Seuraavassa kappaleessa on havaintoja alueiden hiilimiiluista. Miilujen pohja- ja leikkauspiirrokset on tehty kenttähavaintojen pohjalta. Piirrokset ovat kaavamaisia ja niiden tarkoitus on lähinnä selkeyttää miilujen lyhyitä kuvauksia.

Hiilimiilualue MUURASSUONVUORI A

Alue A sijaitsee Muurassuonvuoren lounaispuolella, Tinkasen kylästä itään vievän tien etelä- ja pohjoispuolella. Miilujen tarkempi sijoittuminen on esitetty kuvassa 1.

Miilu A 1.

Miilu sijaitsee tien pohjoispuolella. Miilun pyöreän keskuskummun halkaisija on n. 9 m ja korkeus n. 1-1,2 m. Kummun kaakkoisreunassa on pieni, pyöreä, halkaisijaltaan n. 50 cm kuoppa. Kumpua ympäröi n. metrin levyinen ja n. 50 cm syvä oja. Ojassa on normaali podsolimaannos eikä hiiltä. Kummun koostumus on pääasiassa hiiltä ja mustaa nokimaata.

Miilu A 2.

Miilu sijaitsee tien eteläpuolella. Miilun pyöreän keskuskummun halkaisija on n. 8 m ja korkeus alle metrin. Kumpua ympäröi n. metrin levyinen ja n. 50 cm syvä oja.

Miilu A 3.

Miilu sijaitsee tien pohjoispuolella vuonna 2003 hakatulla hakkuuaukealla. Miilun pyöreän keskuskummun halkaisija on n. 9 m ja korkeus noin metrin. Kummun laella on matala painauma. Kumpua ympäröi n. metrin levyinen ja n. 30-40 cm syvä oja. Miilu on metsätyökoneen hajoittama ja sen kummun alueella on pinnassa runsaasti hiiltä. Miilu on vaikeasti havaittavissa metsätyökoneen tekemän tuhon takia.

Miilu A 4.

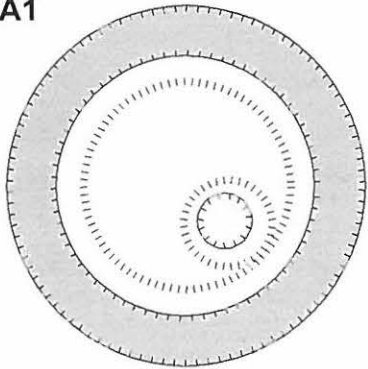
Miilu sijaitsee tien pohjoispuolella vuonna 2003 hakatulla hakkuuaukealla. Miilun pyöreän keskuskummun halkaisija on n. 9 m ja korkeus noin metrin. Kummun laella on syvyydeltään n. 40 cm painauma. Kumpua ympäröi n. metrin levyinen ja n. 30-40 cm syvä oja. Miilu on metsätyökoneen hajoittama ja sen kummun alueella on pinnassa runsaasti hiiltä. Miilu on vaikeasti havaittavissa metsätyökoneen tekemän tuhon takia.

Miilu A 5.

A-alueen itäisin miilu sijaitsee tien eteläpuolella n. 10 m tiestä. Miilu on rakennettu suonreunalle kapealle terassille. Miilun pyöreän keskuskummun halkaisija on n. 8 m ja korkeus n. 70 cm. Kummun keskellä on laakea, halkaisijaltaan n. 3,5 m oleva painauma. Ympäröivä oja on n. metrin levyinen ja n. 40 cm syvä. Maaperä on karkeaa hiekkaa.

Muurassuonvuori A: Hiilimiilujen pohja- ja leikkauspiirrokset (mk 1:250)

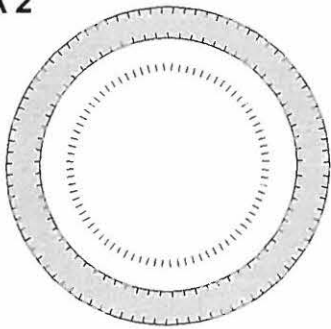
A1

5 m

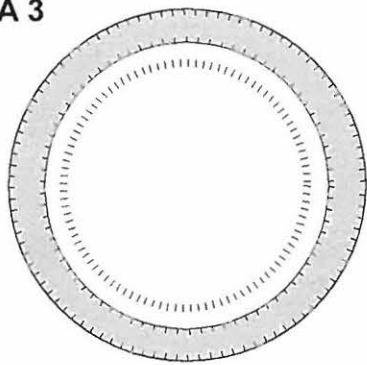
A2

5 m

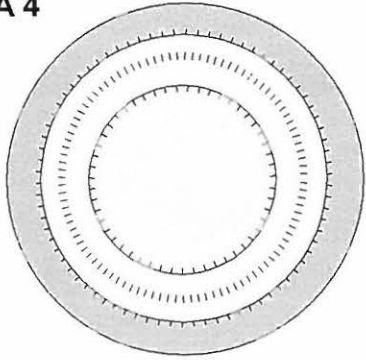
A3

5 m

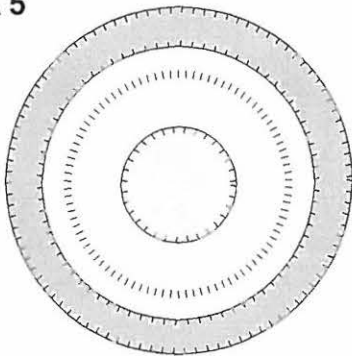
A 4

5 m

A 5

5 m

Hiilimiilualue MUURASSUONVUORI B

Alue B sijaitsee Muurassuonvuoren länsipuolella tasaisella mäntykankaalla. Miilut sijaitsevat Tinkasen kylästä itään vievän tien etelä- ja pohjoispuolella tiheässä mäntymetsässä. Tien eteläpuoleisella alueella sijaitsee myös muita muodoltaan ja kooltaan vaihtelevia kuopanteita. Miilujen tarkempi sijoittuminen on esitettyä kuvassa 1.

Miilu B 1.

Miilu sijaitsee tien pohjoispuolella n. neljä metriä tiestä. Miilun pyöreän keskuskummun halkaisija on n. 9 m ja korkeus n. 1-1,2 m. Kummun keskellä on pieni, pyöreä, halkaisjaltaan n. 50 cm kuoppa. Kumpua ympäröi n. metrin levyinen ja n. 50 cm syvä oja.

Miilu B 2.

Miilu sijaitsee tien pohjoispuolella n. 45 m kohti NW miilusta B 1. Miilun keskuskummun halkaisija on n. 9 metriä ja korkeus 50 cm. Ympäri on matala, metrin levyinen ja syvimmillään n. 30-40 cm syvä oja. Miilu on hankala havaita tiheässä mäntymetsässä.

Miilu B 3

Miilu sijaitsee välittömästi tien eteläpuolella. Keskuskummun halkaisija on n. 7 metriä ja korkeudeltaan se on n. 50 cm. Kumpua ympäröi 1-1.5 metriä leveä ja n. 40 cm syvä oja.

Miilu B 4

Miilu sijaitsee tien eteläpuolella (n. 20 m tiestä), n. 8 metriä itään miilusta B 3. Keskuskummun halkaisija on n. 7 metriä, ja korkeudeltaan se on n. 75 cm. Kumpua ympäröi 1-1.5 metriä leveä ja n. 40 cm syvä oja.

Miilu B 5

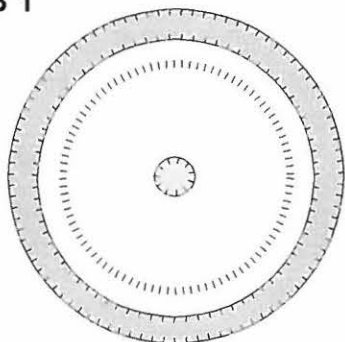
Miilu sijaitsee tien eteläpuolella välittömästi miilun B 3 eteläpuolella siten, että miilujen ojat miltei yhtyvät toisiinsa. Keskuskummun halkaisija on n. 9 metriä ja korkeudeltaan se on n. 1.2 m. Kummun keskellä on laakea kuoppa. Kumpua ympäröi 1-1.5 metriä leveä ja n. 50 cm syvä oja.

Miilu B 6

Miilu sijaitsee tien eteläpuolella, miilusta B 5 n. 15 m etelään. Keskuskummun halkaisija on n. 8 metriä, ja korkeudeltaan se on n. 1.5 m. Kummun päällä on epäsymmetrisesti pieni kuoppa (halk. 1 metri, syvyys n. 40 cm). Kumpua ympäröi metrin levyinen ja n. 50 cm syvä oja.

Muurassuonvuori B: Hiilimiilujen pohja- ja leikkauspiirrokset (mk 1:250)

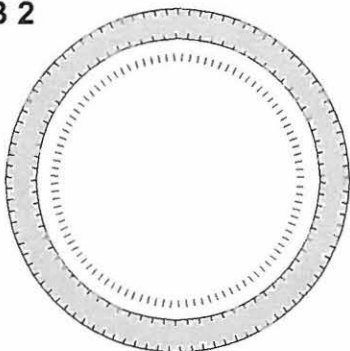
B 1

5 m

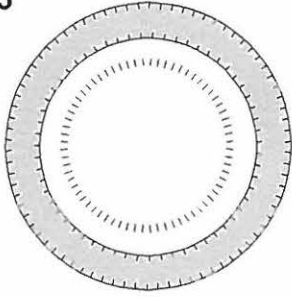
B 2

5 m

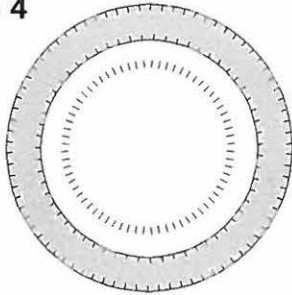
B 3

5 m

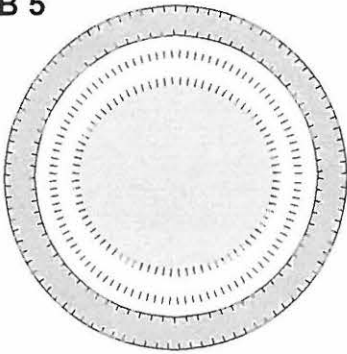
B 4

5 m

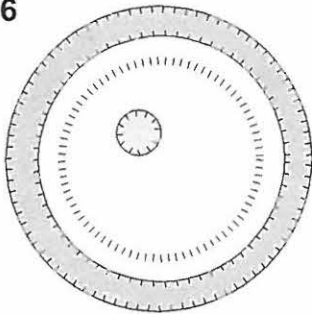
B 5

5 m

B 6

5 m

PII-ISKOS

Muurassuonvuoren länsipäässä on jyrkkä kallio, jonka juurelta löytyi hakkuuaukiolta metsätyökoneen urasta pii-iskos (ks. Kuva 1). Löytöpaikan korkeus on n. 13-14 m mpy. Paikalla on heikosti maastossa erottuva rantaterassi, joka ajoittuu korkeuden perusteella kivikauden loppuun/ varhaismetallikauden alkuun. Kyseinen pii-iskos on harmaata piitä (Skandinavista?). Siinä ei ole retusointia tms. esineeseen viittaavia työstöjälkiä. Paikalla ei ollut havittavissa muita esihistorialliseen asuinpaikkaan liittyviä merkkejä. Esihistorialliseen aikaan viittaavasta löytökorkeudestaan huolimatta kyseinen pii-iskos liittyy todennäköisesti hiilimiilujen yhteyteen. Hiilen polton yhteydessä miilun poltajat oleskelivat miilujen läheisyydessä pitempiä aikoja, usein havumajassa. Kyseessä on oletettavasti tuluspii. Löytö on kallion edustalta suojaisesta paikasta, mikä soveltui hyvin miilunpolttajien oleskelupaikaksi. Pii-iskosta ei ole talletettu museoviraston kokoelmiin.

HIILIMIILUJEN AJOITUKSESTA

Hiilimiiluja on sekä kuopalle kaivettuja että kumparemaisina. Keskuskumpareiset ovat yleensä kooltaan pienempiä. Kooltaan ja muodoltaan vastaavia sysimiiluja on tutkittu Torniojoen alueella. Alueen miilut poikkeavat Virolahdelta löydetyistä lähinnä kumpareita ympäröivän ojan osalta. Virolahdella oja on enemmän tai vähemmän yhtenäisesti jatkuva, kun taas Torniojokilaakson alueella esiintyi myös miiluja, joissa ojan tilalla oli vain useampia kuoppia. (Korteniemi 1990: 59-60).

Hiilimiilut yhdistetään usein rautaruukkien toimintaan. Torniojokilaakson miilut on ajoitettu alueen ruukkitoiminnan ajoitusta seuraten aivan 1800-luvun alkuun. Vastaavanlaisia miiluja on ajoitettu Ruotsin puolella 1700-luvulle. Virolahden osalta en ole perehtynyt alueen teolliseen/esiteolliseen historiaan, enkä siksi pysty liittämään miiluja tarkemmin alueen historialliseen yhteyteen.

LÄHTEET

KORTENIEMI, MARKKU 1990: Hiilimiiluja ja postakanvalmistuspaikkoja Tornionjokilaakson yläosasta. Faravid: Pohjois-Suomen historiallisen yhdistyksen vuosikirja 14. Rovaniemi.

Tarkastuskertomus on lähetetty Museovirastolle sekä Arkeologian osaston arkistoon että Rakennushistorian osaston arkistoon.

Ympäristö ja maasto: (vesistö, vesistökoodi, rakennukset, tiet, sorakuopat jne)
Välittömässä ympäristössä ei ole rakennuksia tai vesistöjä. Hiekkakuopat
ks. peruskarttaote.

Laajuuden arviointiperuste:

Luokitusehdotus perusteluineen:

Ehdotus suoja-alueeksi:

Havaintomahdollisuudet:

Opas:

Rauhoitustoimenpiteet maastossa:

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat, kiireellisyys:

Lähilöytöjä:

Selostus jätetty

1.7.2004

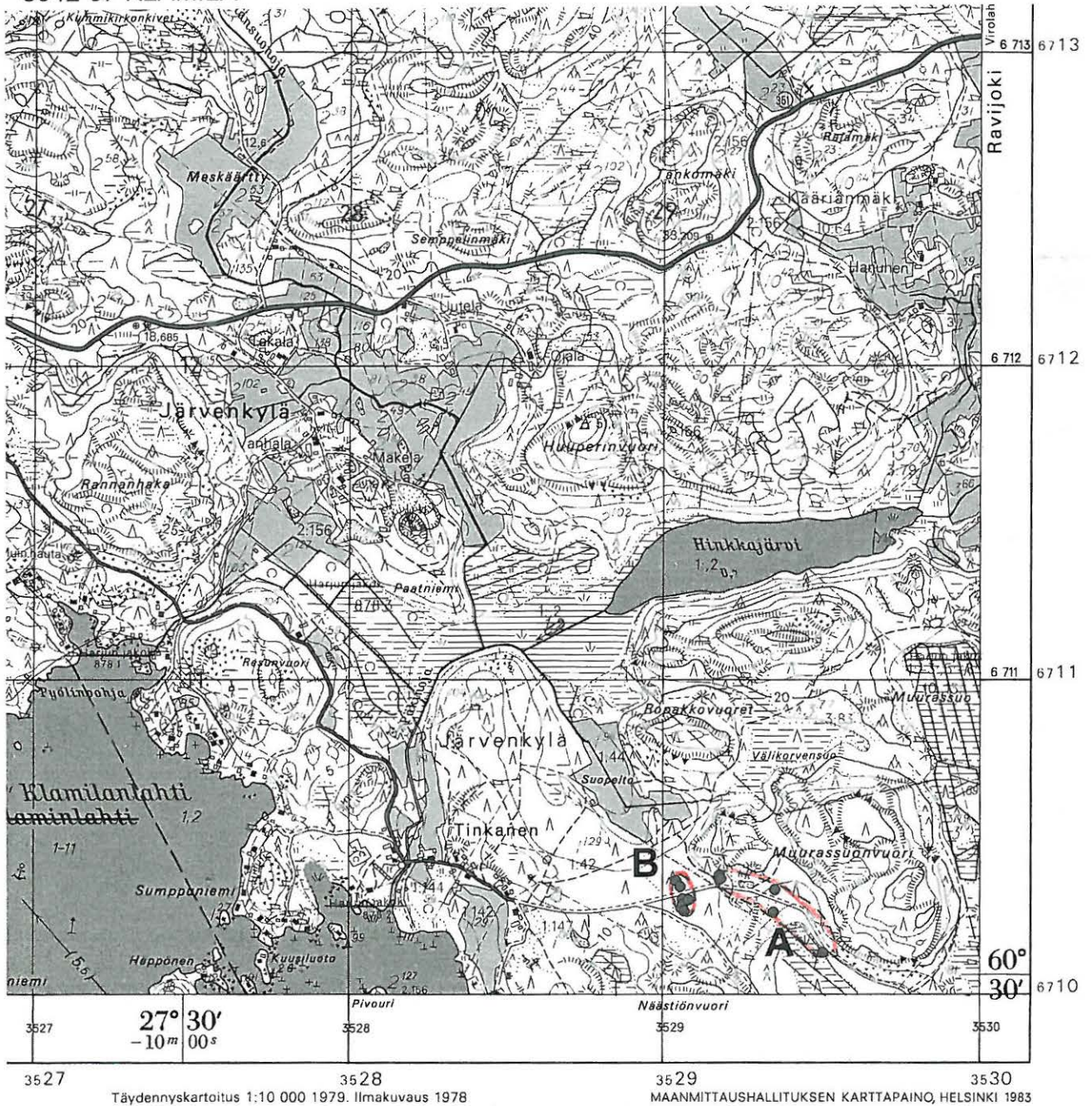
Aika

Helsingissä

Paikka

Allekirjoitus

Peruskarttaote mk 1:20 000
3042 07 KLAMILA

Kartta on täydennetty 1986. Täydennetyt kartan puhtaaksi piirroksista saa kopioita. Osa muutoksista on painettu tähän karttaan violetilla värillä. Ajantasainen rajakartta on saatavissa läänin maanmittauskonttorista.

PÄÄLLEPAINATUS 1987

Alueella A viisi hiilimiilua
Keskikoordinaatit (miilu A 2)
x = 3529 350; y = 6710 260; z = n. 12,5 m mpy

Alueella B kuusi hiilimiilua
Keskikoordinaatit (tieltä)
x = 3529 060; y = 6710 320; z = n. 13 m mpy

Kuvat 15.6.2004 Teemu Mökkönen
Diat kuvaajan hallussa.

A-alueen hiilimiilu nro 1 kuvattuna tieltä kohti NW. Teksti A1 suoraan miilun keskuskummun päällä. Kyseessä on yksi alueen parhaiten maastossa erottuvista miiluista.

A-alueen hiilimiilu nro 5 kuvattuna tieltä kohti W. Teksti A5 suoraan miilun keskuskummun päällä. Kuvassa erottuu hyvin kumpua kiertävä oja.